

Styre: Fakultetsstyret ved Det humanistiske fakultet

Styresak: 27/19

Møtedato: 18.06.2019

Dato: 27.05.2019

Arkivsaknr: 2019/2399-UNU

Evaluering av HF2018-prosessen

Dokumenter i saken:

- Fakultetsstyresak S 61/17
<http://ekstern.filer.uib.no/hf/fakstyresaker/2017-12-05/S%2061.pdf>
- Brev fra fakultetet til grunnenhetene, datert 13.02.19
- Tilbakemelding fra AHKR
- Tilbakemelding fra IF
- Tilbakemelding fra LLE

Bakgrunn

Høsten 2017 vedtok det sentrale Utdanningsutvalget at de studieprogrammene fakultetet ønsket å etablere som resultat av HF2018, ikke kunne opprettes i studieåret 2018/2019.

På denne bakgrunn vedtok fakultetsstyret i møte 05.12.17 (S 61/17) følgende:

- Fakultetsstyret tar Utdanningsutvalgets vedtak i sak 64/17 til etterretning
- Fakultetsstyret viderefører de eksisterende programmene ved HF, med de justeringer som er planlagt i emneporteføljen i forbindelse med HF2018-prosjektet
- HF2018 videreføres som et emneporteføljeprojekt, planlagte fellesemner implementeres, rasjonalisering i emneporteføljen videreføres
- Program med fellesemner anbefales å opprette felles programstyre
- Fakultetet vil støtte miljøer som ønsker å fortsette arbeidet med oppretting av planlagt program
- Fakultetsstyret ber fakultetet om å gjennomføre en evaluering av HF2018-prosessen

Fakultetet ba i brev av 13.02.19 grunnenhetene om å melde tilbake hvordan fakultetsstyrets vedtak er fulgt opp på program- og emnenivå. Som ledd i evalueringen ønsket fakultetet videre innspill til selve HF2018-prosessen samt en oversikt over eventuelle effekter av prosjektet. Den enkelte grunnenhet ble, med frist 03.05.19, bedt om svar kun på de av følgende punkter som ble ansett som relevante for enheten:

- i hvilken grad instituttene har fulgt opp/gjennomført vedtaket med hensyn til
  - justeringer i emneporteføljen planlagt i forbindelse med HF2018
  - implementering av planlagte fellesemner
  - rasjonalisering i emneporteføljen
  - oppretting av felles programstyre for program med fellesemner
  - eventuell videreføring av arbeidet med oppretting av planlagt program

- innspill til selve prosessen knyttet til HF2018
  - svakheter
  - styrker
  - hvordan det fungerte på instituttnivå
  - hva som kunne ha vært gjort på en annen måte
- effekter av HF2018
  - positive effekter knyttet til ressursutnyttelse
  - positive effekter for studietilbud/studiekvalitet
  - negative effekter knyttet til ressurser
  - negative effekter for studietilbud/-studiekvalitet
  - andre effekter (samarbeid m.v.) – positive eller negative
- ifølge «Strategi for det Det humanistiske fakultet 2016-2022» er det et mål at fakultetet skal forvalte og videreutvikle et bredt og tverrfaglig studietilbud
  - i hvilken grad HF2018 har bidratt til å oppnå dette

Tilbakemeldingene fra grunnenhetene

Fakultetet har mottatt tilbakemelding fra AHKR, IF og LLE.

Ved **AHKR** ville bachelorprogrammene i historie og kulturvitenskap ha blitt slått sammen til ett program med to studieretninger dersom HF2018 hadde blitt gjennomført. Hensikten var å gjøre studietilbudet i kulturvitenskap mer robust ved å gjøre et fellesemne med historie obligatorisk for studieretningen kulturvitenskap og valgfritt for historie. Arkeologi og religionsvitenskap ville ikke blitt direkte berørt, men fagmiljøene skulle arbeide aktivt for å utrede fellesemner med andre program.

Som konsekvens av vedtaket om å videreføre HF2018 som et emneporteføljeprojekt, er bachelorprogrammene i historie og kulturvitenskap videreført som egne program, men AHKR har opprettet emnet HIK117 *Kulturhistorisk fordypning*, som er et samarbeid mellom de to fagene og kan inngå i spesialiseringen i kulturvitenskap, og som frie studiepoeng i andre grader ved instituttet. Emnet vil kun bli tilbudt i de vårsemestrene ressursituasjonen tillater det. AHKR vil ikke opprette felles programstyre for historie og kulturvitenskap på grunnlag av HIK117. For øvrig ble en revisjon av bachelorprogrammet i kulturvitenskap påbegynt i forkant av HF2018, og antall emner er betydelig redusert.

Arbeidet med HF2018 medførte at masterprogrammet i arabisk ble lagt ned. Det er nå etablert et formalisert samarbeid mellom AHKR og IF som gjør det mulig å ta en bachelor i arabisk som samtidig gir spesialisering i historie og grunnlag for opptak til master i historie.

AHKR minner om at HF2018 ble presentert som en omlegging som skulle etablere flere større og tverrfaglige studieprogrammer for å gjøre tilbudet mindre sårbart og sikre studiekvaliteten. Samtidig ble det slått fast at endringer i programporteføljen ville kunne få organisatoriske og økonomiske konsekvenser. Dette skapte usikkerhet i fagmiljøene om hva som var den egentlige hensikten med HF2018, og studieadministrativt personale opplevde å måtte jobbe for en omlegging de av erfaring visste hadde alvorlige svakheter. Konsekvensene burde ha blitt utredet parallelt med utvikling av ny programstruktur.

AHKR mener at HFs strategiske mål om å utvikle et bredt tverrfaglig studietilbud er godt, og at programtilbudet må være tilpasset ressursituasjonen. HF2018-prosessen bidro imidlertid ikke til å nå disse målene.

IF har drøftet evalueringen i instituttledelsen, med fagkoordinatorer og studentrepresentanter i UUI og i studieadministrasjonen. I tillegg har fagkoordinatorene innhentet synspunkter fra sine respektive fagmiljøer. På denne bakgrunn la instituttleder fram et forslag til høringsvar, som ble enstemmig vedtatt av instituttrådet 20.03.19.

Det går fram at alle studieplanene og hele emneporteføljen ved IF ble gjennomgått i forbindelse med HF2018. Justeringene som ble vedtatt, inkludert opprettelsen av to IF-

interne fellesemner, er implementert i sin helhet fra og med våren 2019. Begge fellesemnene er obligatoriske i bachelorprogrammene i fransk, italiensk, russisk og tysk og innebærer en rasjonalisering i emneporteføljen til det enkelte fag. Det er etablert felles undervisning i deler av to nyopprettede emner på 200-nivå i henholdsvis japansk og kinesisk. Disse emnene blir tilbudt fra og med våren 2020. Arabisk har redusert tilbudet på 200-nivå, og HIM250 *Bacheloroppgåve i Midtaustens historie* er nå obligatorisk i spesialiseringen. IF opplever at reduksjonen av egne språk- og fagspesifikke emner svekker kvaliteten på programmene, særlig med tanke på utvikling av språkferdigheter. Nedlegging av masterprogrammet i arabisk anses som en alvorlig og negativ konsekvens. IF har ikke opprettet felles programstyre for program med fellesemner og har heller ikke planer om å videreføre arbeidet med å opprette de programmene som ble foreslått i HF2018.

IF finner en rekke svakheter både med prosjektet som helhet og med selve prosessen, og understreker at ingen av fagmiljøene hadde ønske om å erstatte de disiplinbaserte programmene med nye tverrfaglige. Prosjektet ble i stor grad opplevd som toppstyrt, lite demokratisk og uoversiktlig. Selv om prosjektet ble framstilt som et studiekvalitetsprosjekt, var inntrykket i fagmiljøene at hovedhensikten var ressursparing. IF påpeker at det ikke ble tatt tilstrekkelig hensyn til at fjerne fremmedspråk har større ressursbehov enn fag der studentene har forkunnskaper, og at den forventede innsparingseffekten aldri ble dokumentert. Det påpekes videre at HF2018 ville ha medført et økt koordineringsbehov, men studiekonsulentenes innvendinger mot tverrfaglige studieprogram ble ikke tatt til følge. Konsekvensene av eventuelle endringer for utdanningen har også skapt mye forvirring og usikkerhet blant studentene. De fleste fagene ved IF brukte mye energi på frustrasjon over prosessen, og til dels også til aktivt å protestere mot og motarbeide den. IF framholder at fagmiljøene selv er best i stand til å vurdere utvikling av fagets utdanningstilbud, og at eventuelle omlegginger og fagutvikling må komme fra faget selv.

Alternativer til tradisjonell klasseromsundervisning var et tema i HF2018. IF har lenge vært opptatt av dette, og flere fag var i gang med å utvikle undervisningsformer med fokus på studentaktiv læring og digitalisering før oppstart av prosjektet. HF2018 kan likevel ha bidratt til større bevissthet rundt alternative undervisningsformer. Videre har fellesemnene ført til noe mer kontakt på undervisningssiden på tvers av fag. IF finner det også positivt at alle fagene fikk en gjennomgang av egen emneportefølje og større innblikk i studietilbudet i andre fag, men i tråd med sentrale vedtak skulle en slik revisjon gjennomføres uansett som ledd i arbeidet med utdanningskvalitet. IF understreker derfor at den positive effekten ikke kan tillegges HF2018 alene.

Med hensyn til negative effekter er det lite som tyder på redusert ressursbruk på de små fagene. De ansatte bruker mer tid på forberedelser og etterarbeid for å kompensere for tapte kontakttimer med studentene, og dette arbeidet vil trolig ikke synes i arbeidstidsregnskap og vurderinger av samlet ressursutnyttelse. IF frykter derfor at redusert ressursbruk kan bli brukt som argument for at de små fagene ikke trenger flere stillinger til tross for redusert kvalitet.

IF mener for øvrig at det er for tidlig å evaluere eventuelle positive eller negative effekter for studietilbudet på generelt grunnlag siden omleggingen trådte i kraft fra og med inneværende semester. Instituttet er imidlertid redd for at kuttene i språk- og fagspesifikke emner kan ha negative konsekvenser for rekrutteringen.

IF sier avslutningsvis at HF2018 på flere måter har bidratt til et mer tverrfaglig studietilbud og derved medvirket til å nå HFs mål på dette området. Prosjektet har i tillegg medført sterkere kontakt på tvers av fagmiljøene ved IF, og også nærmere dialog med aktuelle fagmiljøer ved LLE og AHKR. Det framholdes imidlertid at tverrfagligheten, slik den ble pålagt i HF2018, kan bidra til å svekke studiekvaliteten i fremmedspråkene.

LLE sendte ut bestillingen fra fakultetet til alle fagmiljøene, men bare de tre fagmiljøene som har gjennomført de største endringene som følge av HF2018-prosessen, nordisk språk, nordisk litteratur og norsk som andrespråk, har kommet med tilbakemelding. LLE har ikke utarbeidet et felles hørings svar fra instituttet.

Med delvis unntak av norrøn filologi har nordiskmiljøet fulgt opp vedtaket i fakultetsstyret. Emneporteføljen på 200- og 300-nivå er kraftig nedskåret. Planlagte fellesemner mellom nordisk litteratur og allmenn litteraturvitenskap er igangsatt, men foreløpig uten de helt store innsparings- eller synergieffektene. Undervisningsmengden på grunnnivå i nordisk litteratur er betydelig redusert. Grunnemnene i nordisk språk og norsk som andrespråk er slått sammen til ett fellesemne, og bachelorprogrammene i nordisk språk og litteratur og norsk som andrespråk har nå to fellesemner. Det arbeides med tettere integrering av nordisk og norsk som andrespråk uten at det er planer om å opprette felles program. Bachelorprogrammet i nordisk språk og litteratur skal i tillegg velge inn et emne fra norsk som andrespråk, norrøn filologi, retorikk eller islandsk. Videre har bachelor/master i nordisk språk og litteratur fellesemner med erfaringsbasert master i undervisning med fordypning i norsk. Master i nordisk språk og litteratur har også et fellesemne med masterprogrammet i norrøn filologi og kan i tillegg velge inn et emne fra norrønt. Det er opprettet et felles programstyre for alle programmene i nordiske fag: to årsstudier, tre bachelorprogram, fire master-/lektorprogram, SAS, Fjernord, Prisme KfK.

HF2018-prosessen blir opplevd som dårlig gjennomtenkt fra starten. En underliggende faglig begrunnelse manglet, eller ble meget svakt kommunisert. Det reelle målet syntes å være innsparing, men sparingspotensialet var avgrenset så lenge studietilbudet skulle opprettholdes. Fokuset på arbeidskrevende omdanning av program til studieretninger og fellesemner mellom studieretningene medførte vage studieplaner og svekket faglig innhold. Dette ble påpekt av en rekke fagmiljøer uten at innvendingene ble tatt til følge. Styrken med prosessen var at den var åpen med mange allmøter og mulighet for å komme med innspill.

Ved LLE er effekten av HF2018 et redusert studietilbud i nordisk språk og litteratur og norsk som andrespråk. Det er positivt at lektorutdanningen nå har fått et obligatorisk emne i norsk som andrespråk, men flytting av emnet for tilpassing til lektorløpet byr på organisatoriske utfordringer og kan være faglig uheldig for studenter på studieprogrammene i norsk som andrespråk. Sammenslåing av grunnemnene i nordisk språk og norsk som andrespråk vil trolig ha en faglig positiv effekt. Nedskjæringen i emneporteføljen på 200- og 300-nivå har imidlertid svekket den faglige bredden i programmene. Med hensyn til ressursutnyttelse har det som på papiret ser ut som innsparinger, i praksis vist seg å føre til andre typer merarbeid. Det blir imidlertid framhevet at HF2018 var en god anledning til å tenke gjennom helheten i programmene, men selve prosessen var ressurskrevende. Det påpekes at i likhet med rent toppstyrte endringsprosesser generelt var prosessen frustrasjonsutløsende for fagmiljøet.

Dekanens kommentarer

FOF, SKOK og SVT har ikke besvart henvendelsen fra fakultetet. Disse enhetene har i liten grad vært direkte berørt av arbeidet med HF2018. Det kunne imidlertid ha vært ønskelig med en tilbakemelding for å få et mer eksternt blikk.

AHKR og IF har gjennomgått emneporteføljen og opprettet planlagte fellesemner. Det nye fellesemnet på bachelornivå mellom kulturvitenskap og historie er imidlertid ikke obligatorisk for noen av fagene og vil heller ikke bli jevnlig tilbudt. IF har gjort flere konkrete grep, men er kritiske til prosessen. LLE har ikke utarbeidet et sammenfattet svar, men har videresendt tilbakemeldinger fra nordisk språk, nordisk litteratur og norsk som andrespråk, som ifølge instituttet er de miljøene som har gjennomført de største endringene. Kunsthistorie, klassisk, teatervitenskap og digital kultur er ikke omtalt i tilbakemeldingen fra LLE, selv om disse fagene var ment å inngå i de studieprogrammene som ville ha vært sterkest berørt av HF2018, med flere fellesemner. Den manglende tilbakemeldingen om og fra fagene kan tyde på at vedtaket i fakultetsstyret ikke er fulgt opp.

Instituttene har funnet det nyttig at de i tilknytning til HF2018 er blitt tvunget til å gå gjennom emneportefølje og studieprogram og tenke mer helhetlig rundt tilbudet. Det er imidlertid delte meninger om tverrfaglige program siden de er arbeidskrevende og møter organisatoriske hindringer. Tilbakemeldingene viser at tanken om å etablere et godt studietilbud med tverrfaglighet i bunn ikke er tydelig nok kommunisert ut til grunnenhetene. HF2018 er blitt oppfattet som et toppstyrt prosjekt med hovedformål å spare ressurser, og dette har utløst

frustrasjon og usikkerhet i fagmiljøene. Det blir også pekt på manglende respons på faglige innvendinger og innspill fra grunnplanet.

Slik dekanen ser det, er en gevinst med HF2018-prosessen at alle studieprogrammene og emneporteføljene er gjennomgått og at emneporteføljen i noen tilfeller er bedre tilpasset faktisk tilgjengelige ressurser. Prosessen har også medført tettere samarbeid og kontakt over fag- og instituttgrenser, og derved lagt til rette for mer fellesundervisning og flere fellesemner. Det er imidlertid for tidlig å si noe sikkert om faglige konsekvenser og eventuelle ressursbesparelser. Tilbakemeldingene tyder på en utbredt opplevelse av at HF2018 hadde for dårlig forankring i fagmiljøene og at det var for lite rom for innspill og korrektinger fra grunnplanet underveis. Det ble trolig også avsatt for kort tid til gjennomføring. Prosessen og resultatene etter arbeidet med HF2018 har gitt lærdommer det er viktig å ta med seg i den videre utvikling av fakultetets studieprogrammer.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret tar saken til orientering.

Jørgen Magnus Sejersted
dekan

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Institutt for fremmedspråk

Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier

Senter for kvinne- og kjønnsforskning

Senter for vitenskapsteori

Referanse

2019/2399-UNU

Dato

13.02.2019

Evaluering av HF2018-prosessen

Høsten 2017 vedtok det sentrale Utdanningsutvalget at de studieprogrammene fakultetet ønsket å etablere som konsekvens av HF2018, ikke kunne opprettes i studieåret 2018/2019.

På denne bakgrunn vedtok fakultetsstyret i møte 05.12.17, S 61/17 (vedlagt), følgende:

- Fakultetsstyret tar Utdanningsutvalgets vedtak i sak 64/17 til etterretning
- Fakultetsstyret viderefører de eksisterende programmene ved HF, med de justeringer som er planlagt i emneporteføljen i forbindelse med HF2018-prosjektet
- HF2018 videreføres som et emneporteføljeprojekt, planlagte fellesemner implementeres, rasjonalisering i emneporteføljen videreføres
- Program med fellesemner anbefales å opprette felles programstyre
- Fakultetet vil støtte miljøer som ønsker å fortsette arbeidet med oppretting av planlagt program
- Fakultetsstyret ber fakultetet om å gjennomføre en evaluering av HF2018-prosessen

I tråd med fakultetsstyrets vedtak skal fakultetet nå gå i gang med evaluering. I den forbindelsen ønsker fakultetet å kartlegge følgende:

- i hvilken grad instituttene har fulgt opp/gjennomført vedtaket med hensyn til
  - justeringer i emneporteføljen planlagt i forbindelse med HF2018
  - implementering av planlagte fellesemner
  - rasjonalisering i emneporteføljen
  - oppretting av felles programstyre for program med fellesemner
  - eventuell videreføring av arbeidet med oppretting av planlagt program
- innspill til selve prosessen knyttet til HF2018
  - svakheter
  - styrker
  - hvordan det fungerte på instituttnivå
  - hva som kunne ha vært gjort på en annen måte
- effekter av HF2018

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

- positive effekter knyttet til ressursutnyttelse
  - positive effekter for studietilbud/studiekvalitet
  - negative effekter knyttet til ressurser
  - negative effekter for studietilbud/-studiekvalitet
  - andre effekter (samarbeid m.v.) – positive eller negative
- ifølge «Strategi for det Det humanistiske fakultet 2016-2022» er det et mål at fakultetet skal forvalte og videreutvikle et bredt og tverrfaglig studietilbud
    - i hvilken grad HF2018 har bidratt til å oppnå dette

Merk at vi ber om tilbakemelding **KUN** på de punktene som er relevante for enheten.

Tilbakemeldingsfrist: 03.05.19

Vennlig hilsen

Kim Ove Hommen
fakultetsdirektør

Unni Karin Utvik
seniorrådgiver

Det humanistiske fakultet

Referanse

2019/2399-JAHE

Dato

10.05.2019

Svar fra AHKR: Evaluering av HF2018-prosessen

AHKRs oppfølging og gjennomføring av HF2018 som et emneporteføljeprosjekt

Dersom HF-2018-reformen hadde blitt gjennomført i tråd med fakultetsstyrets vedtak (sak 70/16) ville studieprogrammene i historie og kulturvitenskap blitt slått sammen til ett Bachelorprogram i historie og kulturvitenskap med to studieretninger. Bakgrunnen for denne sammenslåingen var at kulturvitenskap, med sine seks stillinger og variable studentsøkertall, ble ansett som et sårbart fag. Et samarbeid med historie skulle gjøre fagtilbudet mer robust ved at et fellesemne (med betegnelsen HIK) skulle bli obligatorisk for studieretningen i kulturvitenskap og et valgemne i historie. AHKR's to resterende fag (arkeologi og religionsvitenskap) skulle ifølge HF-2018 videreføre sine disiplinære studieprogram, men arbeide aktivt for å utrede fellesemner med andre program.

Som en konsekvens av at HF-2018 ble omgjort til et «emneporteføljeprosjekt» og fakultetsstyret vedtok å videreføre de eksisterende programmene (sak 61/17), ble planene for et felles BA-program i historie og kulturvitenskap skrinlagt. AHKR har imidlertid opprettet emnet «HIK117 kulturhistorisk fordypning», som skal være et samarbeidsemne mellom historie og kulturvitenskap. Emnet kan inngå i en spesialisering i kulturvitenskap, og som frie studiepoeng i alle andre grader ved instituttet. Emnet er ikke tenkt som et fast tilbud, men vil gå om våren når ressursituasjonen tilsier at det er hensiktsmessig. Det er foreløpig ikke tilbudt.

Fagmiljøet i kulturvitenskap var uavhengig av HF-2018 i gang med en større revisjon av Bachelorprogrammet i kulturvitenskap som innebar en kraftig nedskjæring av antall emner, og større satsing på færre, sentrale emner. Strukturen man kom frem til da er nå gjennomført.

AHKR kommer ikke til å opprette et felles programstyre for historie og kulturvitenskap på grunnlag av fellesemnet HIK117. HIK117 vil, på lik linje med instituttets andre tverrfaglige emner (AHKR201, AHKR391, AHKR392, AHKR300, MUSE620 og MUSE621) organiseres

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og
religionsvitenskap
Telefon

Postadresse
Postboks 7805
5020 Bergen

Besøksadresse
Øysteinsgate 3
Bergen

Saksbehandler
Jan Heiret
55589762

av de involverte fagmiljøene i fellesskap, med undervisningskoordinator som overordnet ansvarlig og UUI som drøftingsorgan.

Som en konsekvens av arbeidet med HF-2018 ble masterprogrammet i arabisk ved IF lagt ned og et formalisert samarbeid mellom IF og AHKR etablert. Dette samarbeidet gjør det mulig for studenter å ta en bachelorgrad i arabisk som samtidig gir en spesialisering i historie. Disse studentene kan så søke opptak på masterstudiet i historie.

AHKR har for øvrig utviklet et detaljert ressursregnskap og er nå i ferd å gjennomgå alle instituttets studieprogrammer for å sikre at de er tilpasset ressursituasjonen.

Om HF2018-prosessen

HF-2018 ble presentert som en omlegging som skulle etablere «flere større og tverrfaglige studieprogrammer». Bakgrunnen var at «[e]nkelte av studieprogrammene baserer seg på små fagmiljø og er dermed sårbare. Noen fagmiljø er under press fordi de har få studenter, andre fordi de har for liten bemanning i forhold til studenttallet. Slikt press kan gå ut over de ansattes arbeidsforhold og tid til forskning, og dermed også føre til redusert studiekvalitet» (<https://www.uib.no/hf/2018>). Det ble samtidig slått fast at endringer i programporteføljen «etter all sannsynlighet» ville få organisatoriske og økonomiske konsekvenser. Dermed ble det skapt en usikkerhet i fagmiljøene om hva som var det egentlige formålet med HF-2018-prosessen: skulle de store, flerfaglige programmene etableres for å øke studiekvaliteten, eller var de først og fremst et tiltak for å spare ressurser? Usikkerheten ble ikke mindre av at en utredningen av de organisatoriske og økonomiske konsekvensene av den nye programstrukturen ikke ble utført som en del av arbeidet med å utvikle nye programmer. Studieadministrativt ansatte opplevde dessuten å bli satt i en situasjon der de overfor sine fagmiljøer måtte jobbe for en omlegging de av erfaring visste hadde alvorlige svakheter.

HF-fakultetets strategiske mål om å utvikle et bredt tverrfaglig tilbud er god, og programtilbudet ved fakultetet må være tilpasset ressursituasjonen. HF2018-prosessen bidro dessverre ikke til å nå noen av disse målene.

Vennlig hilsen

Jan Heiret
Instituttleder

Det humanistiske fakultet

Referanse

2019/2399-SISTA

Dato

12.04.2019

Svar fra IF: Evaluering av HF2018-prosessen

Vi viser til brev fra fakultetet, datert 13.02.2019, vedrørende evaluering av HF2018-prosessen.

Ved Institutt for fremmedspråk (IF) har evalueringen blitt drøftet i instituttledelsen, med fagkoordinatorer og studentrepresentantene i UUI og i studieadministrasjonen. Fagkoordinatorene har i tillegg hentet inn synspunkt fra sine kollegaer i fagmiljøene.

På bakgrunn av diskusjonen i UUI 6. mars, la instituttleder frem et forslag til hørings svar for Instituttrådet ved IF 20. mars. Instituttrådet stilte seg enstemmig bak forslaget.

Vedlagt ligger evalueringen fra IF, med svar på punktene vi blir bedt om komme med en tilbakemelding på.

Vennlig hilsen

Åse Johnsen
instituttleder

Synnøve Ones Rosales
undervisningskoordinator

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Institutt for fremmedspråk
Telefon

Postadresse
Postboks 7805
5020 Bergen

Besøksadresse
HF-bygget, Sydneplassen
7
Bergen

Saksbehandler
Silje Grønner Stang
55589375

Sak 5: Høyring om HF-2018
Institutttrådsmøte 20. mars 2019
Institutt for fremmedspråk
Universitetet i Bergen

Evaluering av HF2018-prosessen – Institutt for fremmedspråk

I tråd med Fakultetsstyrets vedtak i møte 05.12.17, S 61/17, har fakultetet bedt instituttene om å bidra til en evaluering av HF2018-prosessen (eP-sak 2019/2399, datert 13.02.19).

Ved Institutt for fremmedspråk (IF) har evalueringen blitt drøftet i instituttledelsen, med fagkoordinatorer og studentrepresentantene i UUI og i studieadministrasjonen. Fagkoordinatorene har i tillegg hentet inn synspunkt fra sine kollegaer i fagmiljøene. Studieadministrasjonen har diskutert evalueringen i et eget møte og bidro med sine innspill i UUI.

På bakgrunn av diskusjonen i UUI 6. mars ble det utformet et utkast til svar på evalueringen som senere er godkjent av UUI. Utkastet legges frem for Institutttrådet (IR) 20. mars. Et samlet svar fra IF sendes inn til fakultetet etter behandling og vedtak i IR.

Under følger svar fra IF på de konkrete punktene som fakultetet ber om tilbakemelding på:

- *i hvilken grad instituttene har fulgt opp/gjennomført vedtaket med hensyn til*
  - *justeringer i emneporteføljen planlagt i forbindelse med HF2018*
  - *implementering av planlagte fellesemner*
  - *rasjonalisering i emneporteføljen*
  - *oppretting av felles programstyre for program med fellesemner*
  - *eventuell videreføring av arbeidet med oppretting av planlagt program*

Ved institutt for fremmedspråk ble alle studieplanene og hele emneporteføljen gjennomgått i forbindelse med HF2018. Justeringene som ble vedtatt i forbindelse med HF2018-prosjektet, inkludert opprettelsen av to IF-interne fellesemner, ble implementert i sin helhet fra og med vårsemesteret 2019. Fellesemnene som er opprettet er ett emne på 200-nivå, [LITTIF200](#) «Litteraturteori» (5 stp), som går første gang inneværende semester, og ett emne på 100-nivå, [SEK100](#) «Samanliknande europeiske kulturstudium» (10 stp) som skal gå første gang høsten 2019. Begge emnene inngår som obligatoriske emner på fransk, italiensk, russisk og tysk. LITTIF200 ble innført for kull 2017. Øvrige omlegginger i studie og emneplaner, både på bachelor og masternivå, ble implementert for kullet som ble tatt opp høsten 2018. For fagene japansk og kinesisk er det inngått et samarbeid om emnene de nyopprettede emnene EAS250 «Bacheloroppgåve i japansk» og EAS251 «Bacheloroppgåve i kinesisk», hvor deler av undervisningen er felles for emnene. Emnene undervises fra og med våren 2020.

Fellesemnene innebærer en rasjonalisering i emneporteføljen til fagene fransk, italiensk, russisk og tysk, ettersom fellesemnene inngår som obligatoriske emner i spesialiseringen og erstatter tidligere språk- og fagspesifikke emner. Arabisk har også måttet redusere emnetilbudet på 200-nivå, hvilket innebærer at HIM250 «Bacheloroppgåve i Midtaustens historie» (15 stp.) nå inngår som obligatorisk del av 200-nivået i bachelorprogrammet i arabisk. Denne reduksjonen av egne språk- og fagspesifikke emner i spesialiseringen ved IF oppleves imidlertid å ha svekket kvaliteten på programmene, særlig med tanke på utviklingen av studentenes språkferdigheter.

En alvorlig og negativ konsekvens av HF2018 er at masterprogrammet i arabisk ble lagt ned. Dette til tross for at resten av HF2018-prosjektet ble skrinlagt.

Det er ikke opprettet felles programstyrer for programmene med fellesemner, men det er utarbeidet en fast rulleringsplan for emneansvaret på de to fellesemnene. Vedtak om endringer i emnebeskrivelsene for fellesemnene behandles ellers i UUI.

Ved institutt for fremmedspråk er det ingen interesse for eller planer om å videreføre arbeidet med oppretting av programmene som var foreslått opprettet i forbindelse med HF2018.

- *innspill til selve prosessen knyttet til HF2018*
  - *svakheter*
  - *styrker*
  - *hvordan det fungerte på instituttnivå*
  - *hva som kunne ha vært gjort på en annen måte*

Både fagmiljø, studentrepresentanter og studieadministrasjon har i forbindelse med evalueringen av HF2018 pekt på en rekke svakheter, både når det gjelder HF2018-prosjektet som helhet og til prosessen slik den ble gjennomført fra fakultetets side. Det var aldri et ønske fra noen av fagmiljøene ved IF å legge ned dagens disiplinbaserte program til erstatning for nye, tverrfaglige program. Prosjektet ble i stor grad opplevd som toppstyrt, lite demokratisk og uoversiktlig. Flere av fagmiljøene reagerer på at prosjektet fra fakultetets side i stor grad ble framstilt som et studiekvalitetsprosjekt, mens man i bunn og grunn opplevde at det først og fremst handlet om å spare ressurser. Faglighet synes å ha blitt mer og mer underordnet etter hvert som prosjektet utviklet seg.

Flere av de små fagene ved IF mener å ha blitt mest skadelidende i HF2018-prosessen, siden det etter hvert ble klart at de største fagene fikk stå utenfor de planlagte fellesprogrammene og dermed i større grad fikk planlegge egne endringer i emneportefølje og ressursbruk. Man opplevde videre at det ikke ble tatt tilstrekkelig hensyn til at de fjerne fremmedspråkene, som starter fra null, har et større ressursbehov enn andre fag der studentene har solide forkunnskaper. Flere peker videre på at tall og statistikk ble brukt på en unyansert måte. Den antatte innsparingseffekten som ble hevdet skulle komme som et resultat av HF2018 ble aldri dokumentert.

Fra studieadministrativ side ble det uttrykt bekymring for det økte koordineringsbehovet som en omlegging av studieprogrammene ville ha ført med seg. Erfaringer med tidligere,

tverrfaglige studieprogram viser at disse er administrativt krevende, noe som også ble vektlagt da man i sin tid gikk over til dagens disiplinbaserte program. Studiekonsulentenes innvendinger mot å opprette nye, tverrfaglige studieprogram i høringsvaret fra IF, datert 24.11.2016, ble ikke besvart fra fakultetets side. Det var også uklarerheter knyttet til bruk av felles maler for emne- og studieplaner. Det ble fra administrasjonens side etterspurt en større grad av koordinering og utarbeidelse av standardformuleringer fra fakultetets side. Dette kunne spart instituttene for mye arbeid, men kom aldri.

Studentene uttrykker at HF2018-prosessen skapte mye forvirring. Man var tatt opp på et studieprogram med et visst innhold, men ble usikker på hvilke endringer som kom til å komme i løpet av studieløpet og hvilke konsekvenser dette ville få for studentenes utdanning. Studentene uttrykte også bekymring under selve prosessen i 2017, og foretok bl.a. en spørreundersøkelse blant engelskstudentene 30.01.2017 der et svært negativt syn på de forespeilte forandringene kom frem.

De fleste fagene ved IF opplevde at mye energi ble brukt til frustrasjon over prosessen og til dels også til aktivt å protestere mot og motarbeide den. Dette er tid og energi som man gir uttrykk for at kunne ha vært investert i positiv innsats for å heve kvaliteten på studietilbudet og kanskje også rasjonalisere dette. Fagene ved IF uttrykker at fagmiljøene selv er de som er best i stand til å vurdere hvordan man skal utvikle fagets utdanningstilbud. Det er derfor svært viktig at man tar lærdom av HF2018-prosessen og ikke setter i gang et tilsvarende prosjekt i fremtiden. Eventuelle omlegginger og fagutvikling må komme fra fagene selv, og ikke som direktiv ovenfra.

- *effekter av HF2018*
  - *positive effekter knyttet til ressursutnyttelse*
  - *positive effekter for studietilbud/studiekvalitet*
  - *negative effekter knyttet til ressurser*
  - *negative effekter for studietilbud/-studiekvalitet*
  - *andre effekter (samarbeid m.v.) – positive eller negative*

I arbeidet med instituttets strategi- og tiltaksplan ble det allerede i 2015 satt fokus på alternativer til tradisjonell klasseromsundervisning ved instituttet. Dette ble også tematisert i HF2018 og flere av fagene utviklet sine undervisningsformer og satte ekstra fokus på studentaktive læringsformer og digitalisering. Dette var imidlertid en prosess som var i god gang ved IF før HF2018. En positiv effekt kan likevel ha vært at fagene har blitt mer bevisste på alternative undervisningsformer. De nå etablerte fellesemnene medfører ellers noe mer kontakt på tvers av fagene på undervisningssiden.

En annen ting som blir trukket frem som positivt i forbindelse med HF2018 er at alle fagene fikk en gjennomgang av egen emneportefølje og større innblikk i andre emners studietilbud. Dette var imidlertid et arbeid som skulle gjøres av alle studieprogram ved UiB, uavhengig av HF2018-prosessen. I tråd med vedtak i det sentrale Utdanningsutvalget ble alle studieprogram ved UiB bedt om å foreta en revisjon som et ledd i arbeidet med utdanningskvalitet (eP-sak 16/4587), med særlig fokus på læringsutbyttebeskrivelsene og en kvalitetssikring av sammenhengen mellom læringsutbyttet, undervisnings- og

vurderingsformer. Med andre ord kan man ikke gi HF2018 alene æren for denne positive effekten.

Når det gjelder de negative effektene til ressurser og studiekvalitet, særlig på de små fagene, peker ett av fagene på at det er lite som tyder på at fagets samlede ressursbruk har gått nevneverdig ned, eller vil gjøre det i uoverskuelig fremtid. I og med at flere av fagene nå tilbyr færre fagspesifikke studiepoeng og færre undervisningstimer enn før, bruker de ansatte langt mer tid på forberedelser og etterarbeid for å kompensere for tapte kontakttimer med studentene. Dette er arbeid som trolig ikke vil være synlig verken i timeregnskap eller vurderinger av samlet ressursutnyttelse. Det skaper en frykt for at redusert ressursbruk kan bli brukt som argument for at de små fagene ikke trenger flere stillinger, uten å ta hensyn til at kvaliteten er svekket.

Det for øvrig for tidlig å evaluere eventuelle positive eller negative effekter i studietilbudet mer generelt, i og med at omleggingen først trådte i kraft fra og med inneværende semester, våren 2019. Man er imidlertid redd for at kuttene i de språk- og fagspesifikke emnene kan slå dårlig ut med tanke på rekruttering til fagene, og at studentene heller velger andre utdanningsinstitusjoner hvor de får et bredere tilbud.

- ifølge «Strategi for det Det humanistiske fakultet 2016-2022» er det et mål at fakultetet skal forvalte og videreutvikle et bredt og tverrfaglig studietilbud
  - i hvilken grad HF2018 har bidratt til å oppnå dette

HF2018 førte ikke bare til sterkere kontakt på tvers av flere av fagmiljøene ved IF, men også til kontakt og nærmere dialog med aktuelle fagmiljø på LLE (særlig allmenn litteraturvitenskap og allmenn lingvistikk) og på AHKR (Midtøstenhistorie). Flere av fagene på IF har nå konkrete anbefalinger om valgemenner fra allmenn lingvistikk og allmenn litteratur i studieplaner for masterprogrammene.

For arabisk sin del bidro HF2018 til et tettere og mer formalisert samarbeid med Midtøstenmiljøet på historie. Det er imidlertid viktig å påpeke at innføringen av HIM250 som obligatorisk emne på 200-nivå har ført til et forringet tilbud på arabisk bachelor siden det nå ikke lenger er mulig å skrive bacheloroppgave i arabisk lingvistikk. I tillegg er nedleggingen av masterprogrammet i arabisk er et stort tap for studentene og samfunnet for øvrig.

HF2018 har på flere måter bidratt til et mer tverrfaglig studietilbud. Bekymringen ved IF er imidlertid at dette går på bekostning av studentene ferdigheter med tanke på språkkompetanse og kjennskap til det spesifikke språkområdets litteratur, kultur og historie. Siden alle fag ved IF har en sterk ferdighetskomponent som ideelt sett krever et stort antall kontakttimer og tett oppfølging av studentene, kan tverrfaglighet slik HF2018 påla den, for dette instituttets vedkommende bidra til å svekke studiekvaliteten heller enn å styrke den.

Det humanistiske fakultet

Referanse

2019/2399-SIN

Dato

03.05.2019

Svar frå LLE: Evaluering av HF2018-prosessen

Vi viser til brev datert 13. februar i år der det blir bede om tilbakemelding frå institutta som evaluering av HF2018-prosessen. Brevet blei sendt ut til alle fagmiljø på instituttet, men ved fristens utløp var det berre tre fagmiljø som hadde gitt tilbakemelding, og dette er dei tre fagmiljøa som har gjennomført dei største endringane som følgje av prosessen, nordisk språk, nordisk litteratur og norsk som andrespråk. Desse tilbakemeldingane ligg vedlagt.

Venleg helsing

Anders Fagerjord
instituttleiar

Signe Nilssen
fung. studieleiar

Vedlegg

- 1 NOSP: Evaluering av HF2018-prosessen
- 2 NOLI: Evaluering av HF2018-prosessen
- 3 NORAN: Evaluering av HF2018-prosessen

Dette er eit UiB-internt notat som blir godkjent elektronisk i ePhorte

Institutt for lingvistiske, litterære og
estetiske studium
Telefon 55582400

Postadresse
Postboks 7805
5020 Bergen

Besøksadresse
Sydnesplassen 7
Bergen

Sakshandsamar
Signe Nilssen
55588823

Evaluering av HF2018-prosessen

Frå nordisk språk

Fagkoordinator Torodd Kinn

25.04.2019

Saka har dessverre blitt gløymd, så ho har ikkje blitt diskutert i fagmiljøet på nordisk språk. Derfor svarar eg som fagkoordinator. Ettersom eg leia HF2018-arbeidet for dei nordiske faga, kjenner eg prosessen og resultatane godt. Men eventuelle synspunkt i fagmiljøa på mi leiing av arbeidet kjem då dessverre ikkje fram i denne tilbakemeldinga.

Oppfølging og gjennomføring

På nordisk er intensjonane følgde opp, med eit delvis unntak for norrøn filologi.

Nordisk språk og litteratur har skore kraftig ned i emneporteføljen på 200- og 300-nivå. Vi har dessutan slått saman to NOSP- og NORAN-grunnemne til eit fellesemne. Vi har lagt ned eit islandskemne. Vi har dessutan fellesemne mellom BA/MA i nordisk og masterprogrammet MAUNOR.

Bachelorprogramma NOLISP og NORAN har 30 stp fellesemne: NOSPAN101 og NOLI102. På bachelorprogrammet i NOLISP skal ein dessutan velje inn eit emne (15 stp) frå NORAN, NOFI, RET eller ISL.

Masterprogramma i NOLISP og NOFI har 15 stp fellesemne. På masterprogrammet i NOLISP kan ein dessutan velje inn eit NOFI-emne (15 stp).

Det var avtalt mellom NOLISP og NOFI at det skulle vere obligatorisk å ta eit ISL-emne i BA-graden i NOFI. Fagkoordinatoren for norrøn filologi trekte i siste liten faget frå denne avtalen utan førehandsvarsel eller diskusjon i fagmiljøa.

Vi har felles programstyre for alle programma i nordiske fag: to årsstudium, tre bachelorprogram, fire master-/lektorprogram, SAS, Fjernord, Prisme, KfK.

Vi har ikkje planar om å opprette felles program, men vi arbeider med tettare integrering av NOSP og NORAN.

Prosessen

Prosessen var dårleg gjennomtenkt frå starten. Det reelle målet var sparing, men sparingspotensialet var avgrensa så lenge studietilboda skulle haldast oppe. Fokuset låg på omdanning av program til studieretningar – reindyrka formelle, men svært arbeidskrevjande omleggingar – og på oppretting av fellesemne mellom studieretningane. Denne strategien måtte uunngåeleg føre til vage studieplanar og svekt fagleg innhald. Dette blei påpeikt av ei rekkje fagmiljø, men fakultetet lytta ikkje. Og det var dei vage studieplanane tilnærma utan samanheng mellom studieretningane som førte til at endringane med rette blei avviste av UiB sentralt.

Effektar

Nordisk språk og litteratur og norsk som andrespråk har redusert studietilbodet. Vi trur at samanslåinga til NOSPAN101 er fagleg positivt, men det er for tidleg å seie noko sikkert. Nedskjeringane på 200- og 300-nivået har svekt den faglege breidda i programma.

Her er noen kjappe responser fra Nordisk litteratur.
Eirik

- ***i hvilken grad instituttene har fulgt opp/gjennomført vedtaket med hensyn til***

o justeringer i emneporteføljen planlagt i forbindelse med HF2018

Nordisk litteratur har – sammen med nordisk språk – gjennomført omfattende justeringer av emneportefølje og -gjennomføring. Blant annet fjernet vi såkalt «dublert» undervisning for emner på grunnnivå, og en rekke emner har gjennomgått grundige revisjoner i denne forbindelse.

o implementering av planlagte fellesemner

Ja og tja: planlagte fellesemner i samarbeid med Allmenn litteraturvitenskap er igangsatt, men foreløpig uten de helt store besparings- eller synergieffektene.

o rasjonalisering i emneporteføljen

Det ble på nordisk litteratur gjennomført en betydelig nedskjæring av undervisningsmengden på grunnnivå, som har ført til færre ordinære forelesninger pr. semester.

- ***innspill til selve prosessen knyttet til HF2018***

o svakheter

Gjennomgående manglet det en underliggende, faglig *begrunnelse* for prosessen. Det er mulig denne eksisterte, men den ble i så fall meget svakt kommunisert.

o styrker

Prosesen var åpen (kanskje *for* åpen), med en lang rekke allmøter. Her var det rom for alle slags innspill (men litt for ofte ble de preget av lokale fortellinger om ressursmangel).

o hva som kunne ha vært gjort på en annen måte

Man kunne med fordel lånt øre til velbegrunnede innvendinger som kom frem i diskusjonene.

- ***effekter av HF2018***

o positive effekter knyttet til ressursutnyttelse

I noen grad har vi oppnådd slike, men det har også vist seg at det som på papiret ser ut som besparelser i praksis viser seg å føre til andre typer merarbeid – å gjerne «dublert» av

undervisning hadde ikke den radikale ressursbesparende effekten enkelte så for seg.

- *positive effekter for studietilbud/studiekvalitet*

Dette var en glimrende anledning til å gjennomtenke helhetene i våre programmer.

- *negative effekter knyttet til ressurser*

Selve prosessen med HF2018 var ressurskrevende og ikke så rent lite frustrasjonsutløsende for fagmiljøet. Rent toppstyrte endringsprosesser er ofte det.

Nokre kommentarar (jf utvalde punkt nedanfor) frå norsk som andrespråk:

—> Negative effektar for studietilbod

Som følge av / i tilknytning til HF 2018 blei det nedlegging av emne og omlegging av emneporteføljen til årsstudiet og bachelor-programmet i norsk som andrespråk

Det er for tidleg å seia noko sikkert om effekten av dette, men ein ser alt konturen av følgjande mogelege negative effektar:

—Både årsstudiet og bachelorprogrammet i norsk som andrespråk har mista den andrespråksorienterte litteratur-komponenten som låg i emnet NORAN115 (emnet blei lagt ned). Årsstudiet har såleis ingen komponent i litteratur og bachelorprogrammet står igjen med 15 studiepoeng i nordisk litteratur etter 1900.

—Emnet NORAN101 er lagt ned og erstatta med fellesemnet NOSPAN101 (fellesemne med nordisk språk). Det er svært positivt at det kjem ein norsk som andrespråk-komponent inn i studietilbodet til nordisk språk, men nedlegging av det spissa norsk som andrespråk-emnet NORAN101 kan vera uheldig for årsstudiet i norsk som andrespråk; særleg for dei studentane som kanskje har norsk i si lærarutdanning frå før, og som tar årsstudiet som tilleggsutdanning.

—Emnet NORAN104 har blitt flytt frå vår til haust-semester for å tilpassa det inn i studieplanen til lektorstudentane, som skal følgja NORAN104 med emnekoden NORAN 204-L. (Det er positivt at lektorstudentane får eit obligatorisk NORAN-emne i utdanninga si, men dette byr på store organisatoriske utfordringar, ettersom lektorstudentane i det gjeldande semesteret har 8 veker praksis. (NORAN104 er svært omfattande og har ifølge emnebeskrivelsen 56 timar undervisning (to dobbelttimar i veka).

—NORAN104 kan seiast å vera grunnpilaren i norsk som andrespråk-porteføljen, og ein merkar alt i noverande semester at det kan vera uheldige faglege konsekvensar av at norsk som andrespråk-studentane ikkje lenger kan ta dette emnet før i andre semester (årsstudium) eller tredje semester (bachelor-programmet).

—Omlegginga av NORAN-emneporteføljen har også ført til redusert «synkronisering» med nettstudiet Prisme. Mange Prisme-studentar valde tidlegare å bygga vidare til 60 studiepoeng med NORAN-emne frå den ordinære porteføljen. HF-2018 omlegginga vanskeleggjer dette.

—> Andre effektar

Det har vore store utfordringar når det gjeld overlappings-problematikk m.m. i overgangen til ny ordning

Innspill til HF 2018-prosessen - Fagmiljøet i kunsthistorie

Fagmiljøet på kunsthistorie hadde et omfattende arbeid med HF2018, og var involvert i utarbeidelsen av to ulike studieprogrammer:

- Bachelorprogram i kunsthistorie, gresk og latin (KUNKLAS)- samarbeid ml eldre tids kunsthistorie og klassisk.
- Bachelorprogram i samtidskultur (SAMKUL) - samarbeid ml. nyere tids kunsthistorie, teatervitenskap og digital kultur.

Videreføring av arbeidet med HF 2018 som emneporteføljeprojekt:

I kjølvannet av HF 2018 la kunsthistoriefaget om studiet på 100-nivå i tråd med de emner som var planlagt i HF 2018. Delingen i to studieprogram i HF 2018 var motivert av ønsket om å tydeliggjøre miljøets faglige tyngdepunkter, antikk og middelalder på den ene siden og moderne/samtidskunst og arkitektur på den andre. Det er gjennomført følgende endringer på 100-nivå:

- Følgende emner ble videreført fra tidligere: KUN131 (Kunst, arkitektur og visuell kultur i antikken) og KUN 132 (Kunst, arkitektur og visuell kultur i mellomalderen).
- Nyopprettede emner: KUN135 (Kultur- og kunsthistorie i tidleg nytid (1400-1750), KUN144 (Kunst, arkitektur og visuell kultur 1750-1900), KUN 145 Kunst, arkitektur og visuell kultur 1900-1970), KUN 146 Samtidas kunst, arkitektur og visuelle kultur.
  - Nedlagte emner: KUN133 og KUN134, hver på 15 ects.
- Samarbeid: Samarbeid med fagmiljøet i klassisk er videreført, og emnet KUN209 (Kunst, retorikk og lærdomstradisjonar i før- og tidlegmoderne tid) som var et planlagt fellesemne i det ene studieprogrammet er opprettet og er valgemne i bachelorprogrammet i kunsthistorie. Klassisk er også involvert i undervisning på KUN 131 og 132. Samarbeidet med Teatervitenskap eller Digital kultur ble ikke videreført.
- Effektivisering: HF2018 hadde mer karakter av omlegging enn reell effektivisering. Fagmiljøet hadde allerede gjennomført en prosess med effektivisering i undervisningstilbudet, og ytterligere reduksjon av antall forelesnings- og seminar timer o.l. var lite hensiktsmessig. Tverrfaglig samarbeid med andre fag og økt samarbeid med kulturinstitusjoner har bidratt til bedre utnyttelse av undervisningskapasiteten.
- De tverrfaglige førstesemesteremnene som skulle inngå i begge studieprogram er ikke opprettet. I det planlagte SAMKUL-samarbeidet var årsaken delvis uklarerheter omkring digital kultur. Etter at *Tekst og kultur* ble nedlagt er kunsthistoriefaget uten et passende førstesemesteremne. Dette ser vi kan få betydning bl.a. for rekrutteringen. Fakultetets strategi for førstesemesterstudiene har vært opplevd som noe utydelige, og havariet av HF2018 har skapt et reelt problem.
- Studentaktiv læring: Kunsthistoriemiljøet har arbeidet med å øke seminarundervisning og å fremme studentaktiv læring. Dette er krevende med store studentgrupper på 100-nivå, men det oppleves som en viktig videreutvikling av det pedagogiske tilbudet. Dette er en prosess som har gått parallelt med HF2018, men den har blitt styrket de senere årene.

- Praksis: Det planlagte førstesemesteremnet på SAMKUL hadde lagt opp til en viss praksiskomponent. Nærhet til kunst- og kulturinstitusjonene (og dermed arbeidsliv) er lagt inn i undervisningen i kunsthistorie generelt: studentene besøker og har arbeidsoppgaver knyttet til kunst- og kulturinstitusjoner som del av undervisningen på de fleste emner. Dette har gått parallelt med HF2018, men omleggingen av studiet har blitt styrket av diskusjonene som oppstod. Fagmiljøet har fortløpende diskusjoner om praksis som en del av studiet.

Positive effekter for fagmiljøet: HF2018 var en omfattende prosess for kunsthistoriemiljøet, og justeringer pågår fortsatt.

Arbeidet har ført til at studentene har fått et styrket tilbud i moderne og samtidskunst. De nyopprettede emnene hadde svært gode søkertall og fikk gode evalueringer. De tas som enkeltemner av kunstnere, studenter fra kunst- og arkitekturutdanningene. Det arbeides med å knytte undervisning tettere til kunst og kulturinstitusjonene, også på 200-nivå.

Samarbeidet med fagmiljøet i klassisk ble også styrket, og dette har ført til en god videreutvikling av emner i antikk og middelalder og opprettelse av nye valgemner. Emnene har også gode tilbakemeldinger og søkertall.

Innspill til selve prosessen HF 2018:

Styrker ved gjennomføringen: Diskusjonene innad i samarbeidsgruppene var god og prosessen løftet også fram viktige debatter i fagmiljøet. Både institutt og fakultet var gode støttespillere i arbeidet og diskusjonene kunsthistoriemiljøet hadde i forbindelse med HF 2018 og i ettertid.

Svakheter ved gjennomføring: Kunsthistorie stiller seg likevel bak hovedtyngden av de innvendinger som har kommet til prosessen. HF2018 var toppstyrt, preget av dobbeltkommunikasjon og vanskelig gjennomførbare mål.

Da søknadene ble avvist, framstod det som om utkastene til bachelorprogrammene var vurdert ut fra andre kriterier og et annet grunnlag enn det arbeidsgruppene hadde jobbet ut fra, så som f.eks. kritikken som kom om manglende strømlinjeforming av graden og en forventning om at det tverrfaglige samarbeidet skulle ligne en form for profesjonsutdanning. Dette ble opplevd som meningsløst. Tverrfaglig arbeid med utgangspunkt i problemstillinger er positivt på enkeltemner. Forsert som i HF 2018 stod det i fare for å kunne bli en pulverisering av faget og en bachelorgrad som ville bli et lappeteppe av emner med rot i ulike fagtradisjoner som tilsynelatende arbeider med samme teori eller tilstøtende problematikk uten reelt å snakke sammen. Hvor kostnadseffektivt det ville være bl.a. mht. studenttall o.l. er jo diskutabelt. Radikal tverrfaglighet som kan ta inn i seg fagtradisjonene på en god måte, krever mer tid og er noe helt annet enn hva det var mulig å få til i denne prosessen.

Sigrun Åsebø, Fagkoordinator

Evaluering av HF2018: Prosessen, oppfølging og gjennomføring

Fagmiljøet ved teatervitenskap har på grunn av mange presserende oppgaver dessverre oversett denne henvendelsen om evaluering. Vi håper at følgende notat fra teatervitenskap kan tas til etterretning og tilføyes vedlegg til Fakultetsstyre sak nr. 27/19: Evaluering av HF2018-prosessen.

Teatervitenskap gikk inn i arbeidet med HF2018 med positivitet og engasjement. Etter noen innledende diskusjonsrunder om ulike mulige undervisningssamarbeider mellom fag kom vi sammen med kunsthistorie og digital kultur frem til at det kunne være mulig og interessant å utvikle et felles bachelorprogram under tittelen Samtidskultur, forkortet til SAMKUL. Det var en forutsetning at de tre ulike fagene og deres fagprofil skulle være synlige og at det skulle være tre studieretninger i programmet. I tillegg til en felles studieprogramramme ble det formulert et nytt felles førstesemesteremne samt et nye felles teoretisk emne, obligatorisk for kunsthistorie og teatervitenskap og valgbart for studenter i digital kultur. Det ble etablert et nytt felles programstyre som skulle arbeidet aktivt for utviklingen av nye felles emner, stimulere studentene til tverrfaglighet og utvikle det tverrfaglige samarbeidet mellom de tre fagmiljøene, blant annet gjennom en felles forskningsgruppe. Alle tre fagmiljøer deltok engasjert og konstruktivt i arbeidet med å utvikle SAMKUL.

Samtidig, og i samsvar med SAMKUL-programmet, reorganiserte teatervitenskap sin emneportefølje, både for å tilpasse seg programmet og for å gjøre den teatervitenskapelige utdannelsen mer attraktiv og yrkesrelevant. Et viktig element i reorganiseringen av den teatervitenskapelige emneporteføljen var styrkingen av praksisdimensjonen. I SAMKUL100 skulle det inngå en fagintroduserende praksiskomponent, TEAT113 Dramaturgi i teori og praksis ble reorganisert med en sterkere praksisdimensjon, TEAT212 Praksisbasert bacheloroppgave blir videreført og på masternivået utviklet vi TEAT310 Yrkesrelatert praksis. Samtidig ble også alle de øvrige bacheloremnene reorganiserte, uten at dette skal omtales nærmere her. Det har ikke vært mulig å redusere emnetilbudet i teatervitenskap i noen nevneverdig grad, da vi bare har det antall emner som tilsvarer minimumskravet til fagspesifikke studiepoeng i en bachelor. Der hvor vi har valgbare parallelle emner, som TEAT252 Teoretisk bacheloroppgave og TEAT253 Praksisbasert bacheloroppgave, er dette emner med sammenfallende undervisning og veiledning, slik at dette i praksis ikke er mer ressurskrevende enn om det var ett emne. Etter et par semestres drift opplever vi reorganiseringen av vår emneporteføljen som en suksess.

Etter det omfattende og engasjerte arbeidet vi gjorde i forbindelse med utviklingen av SAMKUL og reorganiseringen av vår emneportefølje, var det en stor skuffelse for oss når det sentrale Utdanningsutvalget vendte tommelfingeren ned for prosjektet og HF besluttet å skrinlegge HF2018. Det kan være fristende å karakterisere hele prosjektforløpet med følgende ordtak: «Opp som en hjort og ned som en lort»!

I samsvar med fakultetets videreføring av HF2018 som et emneporteføljeprojekt har teatervitenskap, som beskrevet, reorganisert emneporteføljen slik det ble planlagt i forbindelse med HF2018, men dessverre uten det felles førstesemesteremnet SAMKUL100. Savnet av et relevant førstesemesteremne for studenter i teatervitenskap er blitt enda større etter, den for oss uforståelige, nedleggelsen av EXFAC Tekst og kultur.

På vegne av fagmiljøet i teatervitenskap

Keld Hyldeg

Evaluering av HF2018-prosessen, Digital kultur.

Hei, fagkoordinatorar

Fakultetet har bede oss om å gjere ei evaluering av HF2018-prosessen.

Her følgjer bestillinga:

I tråd med fakultetsstyrets vedtak skal fakultetet nå gå i gang med evaluering. I den forbindelsen ønsker fakultetet å kartlegge følgende:

- i hvilken grad instituttene har fulgt opp/gjennomført vedtaket med hensyn til

- o justeringer i emneporteføljen planlagt i forbindelse med HF2018 **Ingen justeringer foretatt.**

- o implementering av planlagte fellesemner **Ingen planlagte fellesemner**

- o rasjonalisering i emneporteføljen **Ingen**

- o oppretting av felles programstyre for program med fellesemner **Ingen**

- o eventuell videreføring av arbeidet med oppretting av planlagt program

- innspill til selve prosessen knyttet til HF2018

- o svakheter **Uklart hvilket utbytte det enkelte fag ville få. I motsetning til hva som muligens var intensjonen, ville fellesemner medføre mer arbeid enn besparelser. Prosessen synes uryddig med til dels mangelfull og skiftende informasjon etter som tiden gikk fra prosjektet startet til det ble kansellert.**

- o styrker **Ingen så vidt vi kan se.**

- o hvordan det fungerte på instituttnivå **Instituttleder gjorde sitt beste for å følge opp og informere og skal berømmes for det, utover det var det heller tynt, alt som hadde med koordinering, møter etcetera ble overlatt til fagmiljøet.**

- o hva som kunne ha vært gjort på en annen måte **Et langt mer gjennomtenkt prosjekt fra starten av. Her ble prosjektet til etterhvert som tiden gikk, og justert etter innsigelser fra fagmiljøer.**

- effekter av HF2018 **Ingen**

- o positive effekter knyttet til ressursutnyttelse **En mulig positiv effekt ville være at ved fellesemner er man bedre stilt i tilfelle sykemeldinger, spesielt ved langvarig fravær der andre kunne tatt over undervisningen.**

- o positive effekter for studietilbud/studiekvalitet **Et mer variert tilbud til studentene, men det betyr ikke at kvaliteten vill blitt bedre.**

- o negative effekter knyttet til ressurser **Ingen spesielle**

- o negative effekter for studietilbud/-studiekvalitet **Ingen spesielle**

- o andre effekter (samarbeid m.v.) - positive eller negative **Med så spesielle og forskjellige fagmiljø er det utelukkende viljen til samarbeid som fikk utarbeidelse av fellesemner til å fungere. Dette er egentlig en umulig kabal å legge med de føringer som lå i prosjektet.**

- ifølge «Strategi for det Det humanistiske fakultet

2016-2022» er det et mål at fakultetet skal forvalte og videreutvikle

et bredt og tverrfaglig studietilbud

- o i hvilken grad HF2018 har bidratt til å oppnå dette **Dette eksisterte allerede før HF2018, og**

fortsetter å eksistere pr dags dato.

Merk at vi ber om tilbakemelding KUN på de punktene som er relevante for enheten.

Bergen 15. mai 2019

Rolf Beev

Fagkoordinator Digital kultur